

INTERVENCIÓ AL CONSELL GENERAL D'ANDORRA

ALGUNES IDEES SOBRE LES REFORMES DELS SISTEMES DE PENSIONS

0- ELS DEBATS I ELS DESAFIAMENTS SOBRE ELS SISTEMES PÚBLICS DE PENSIONS A TOTA ARREU SÓN **SIMILARS**, LES RESPOSTES I LES REFORMES QUE ES POSEN EN MARXA TENEN MOLT EN COMÚ, I SON INSPIRADORES PER ALS REFORMISTES DELS DIFERENTS ESTATS, PERÒ TENEN TAMBÉ UN **CLARA DIMENSIÓ LOCAL**. LES REFORMES, SINGULARMENT AQUELLES QUE HAN TINGUT MÉS ÈXIT, RESPONEN, EN ELS FONS I LA FORMA, A LES HISTORIES I TRADICIONS EN EL DESENVOLUPAMENT DELS SEU ESTATS DEL BENESTAR I DE LES PREFERÈNCIES POLÍTiques DE LES SEVES SOCIETATS. **NO HI HA DONCS UN UNIC MODEL UNIVERSAL DE REFERENCIA**. HI HA DESAFIAMENTS COMUNS I DIRECCIONS REFORMISTES QUE ENS PODEN ORIENTAR.

TENIM PROU CLARS ALGUNS D' AQUESTS DESAFIAMENTS COMUNS:

D'ENTRADA, I DE BEN SEGUR, EL PRINCIPAL DESAFIAMENT ÉS EL **DEMOGRÀFIC**, QUE ÉS EL RESULTAT DE LA SUMA DEL PROCES DE JUBILACIÓ DELS BOOMERS, L'AUGMENT DE L'ESPERANÇA DE VIDA I LES BAIXES TAXES DE FERTILITAT ... COMPENSAT PARCIALMENT PELS MOVIMENTS MIGRATORIS...QUE TENEN ALTRES IMPACTES ECONÒMICS, SOCIALS I POLÍTICS A CONSIDERAR. PER A UN SISTEMA QUE FONAMENTALMENT TRASLLADA RENDA DISPONIBLE AVUI PER A RENDA DISPONIBLE DEMÀ I QUE ES FINANCIA EN FORMA DE SOLIDARITAT ENTRE GENERACIONS AQUESTA QÜESTIÓ ÉS LA PRINCIPAL

TAMBE TENIM CLARS ELS DESAFIAMENT QUE ES DERIVEN DE LES TRANSFORMACIONS DEL NOSTRES SISTEMES **PRODUCTIUS**, EN EL CONTEXT DELS PROCESSOS DE COMPETÈNCIA I INTEGRACIÓ GLOBALS, DEL DECLIU DE LA INDUSTRIA MANUFACTURERA, DE L' INCREMENT DEL TREBALL NO CONVENCIONAL (TREBALL A TEMPS PARCIAL, TEMPORAL, TREBALLADORS AUTÒNOMS O INDEPENDENTS) , I SOBRETOT ARA I EN ELS PROPERS ANYS DELS IMPACTES DE LES REVOLUCIONS TECNOLÒGIQUES DISRUPTIVES,ACUMULATIVES I SIMULTÀNIES QUE ESTEM CONTEMPLANT. PER ALS SISTEMES DE PENSIONS FONAMENTATS EN EL FINANÇAMENT DES DE LES RENDES DEEL TREBALL AQUESTES TRANSFORMACIONS DEL FACTOR TREBALL, LA SEVA NATURALESA I CONFIGURACIÓ SÓN ENORMES.

FINALMENT, ELS DESAFIAMENT DEL **NOUS ESTILS DE VIDA I VALORS** DELS CIUTADANS, QUE CERTAMENT SÓN MÉS INDIVIDUALISTES, QUE RECLAMEN PRODUCTES, SERVEIS I POLÍTiques MÉS ADEQUATS A LES SEVES PREFERÈNCIES PERSONALS I MÉS LLIBERTAT D'ELECCIÓ.

EN DEFINITIVA, TENIM SISTEMES DE PROTECCIÓ SOCIAL DISSENYATS PER UN ALTRE TEMPS, QUE MÉS O MENYS HAN COMPLERT LA SEVA PROMESA PERÒ QUE SI O SÍ S'HAN DE POSAR AL DIA

LES REFORMES HAN ESTAT I SON UN IMPERATIU EN LES DARRERES DÈCADES A TOT ARREU.

ARA BÉ ESTEM PARLANT TAMBÉ DE POLÍTICA. I ÉS QUE LES REFORMES ESTAN SOTMESES A RESTRICCIONS I LIMITS QUE RESPONEN A LES PREFERÈNCIES DE LES SOCIETATS, DELS SEUS EQUILIBRIS INTERNS I DELS SEUS MODELS DE SOCIETAT. UN SISTEMA DE PENSIONS TAMBÉ EXPRESSA UNA DETERMINADA IDEA DE COM UN SOCIETAT AFRONTA L'ASSEGURAMENT DE LES RENDES DE LES PERSONES MÉS GRANS. EL PROBLEMA NO TÉ A VEURE NOMÉS AMB L'ENVELLIMENT. I ÉS QUE NO ÉS UN DEBAT EXCLUSIVAMENT TÈCNIC, PER DEIXAR EN MANS

DELS EXPERTS. ELS EXPERTS SÓN IMPRESCINDIBLES, PERÒ ELS RESPONSABLES, EN DARRERA INSTANCIA, SÓN ELS GOVERNANTS I ELS REPRESENTATS ELECTES DELS CIUTADANS.

PERÒ HI HA UNA ALTRA RAÓ PER A REFORÇAR EL CARÀCTER POLÍTIC DEL PROBLEMA I ÉS QUE LES REFORMES HAN DE SOSTENIBLES EN EL TEMPS PER A PRODUIR ELS SEUS EFECTES EN EL MIG I LLARG TERMINI. I LA DURABILITAT DE LES REFORMES EXIGEIX DEL CONSENS SOCIAL I POLÍTIC I D'AMPLIES MAJORIES PARLAMENTARIES ALHORA DE SER APROVADES, SABENT QUE TAMPOC PODEM ASPIRAR A LA UNANIMITAT.

EL CONSENS TÉ TAMBÉ UN ALTRE VALOR QUE NO ES POT MENYSTENIR I ES QUE DONA TRANQUIL·LITAT I ASSOSSEC ALS CIUTADANS SOBRE LA SOLVÈNCIA I SEGURETAT D'UNA POLÍTICA TAN SENSIBLE PER AL CONJUNT DE LA POBLACIÓ COM ÉS LA POLÍTICA DE PENSIONS.

I EL CONSENS IMPLICA TAMBÉ EL COMPARTIR COSTOS POLÍTICS QUAN LES DECISIONS A PRENDRE A CURT TERMINI NO SÓN POPULARS. I ÉS CLAR QUE EL RECLAMAR I DEFENSAR EL CONSENS NO POT SER UNA EXCUSA PER A L'INACCIÓ.

DES D'AQUEST MATEIX PUNT DE VISTA, CAL REMARCAR LA IMPORTÀNCIA DEL DIALOG SOCIAL EN TERMES DE LEGITIMITAT DE LES REFORMES. I ES QUE HEM DE RECORDAR QUE LES PENSIONS I LES COTITZACIONS SON SALARI DIFERIT PELS TREBALLADORS I COSTOS SALARIALS PER ALS EMPRESARIS. EL SEU PROTAGONISME EN LA DISCUSSIÓ ÉS OBVI I IMPLICAR-LOS EN EL PROCÉS DE REFORMISTA ÉS SEMPRE ÚTIL.

DE LA MATEIXA MANERA QUE EN TERMES SOCIALS, REFORMES GRADUALS EN EL TEMPS, AMB PERÍODES DE TRANSICIÓ QUE GARANTEIXEN LES MATEIXES CONDICIONS ALS TREBALLADORS QUE ESTAN A PUNT DE JUBILAR-SE SON MÉS JUSTES I REFORCEN LA DIRECCIÓ REFORMISTA DE LA POLÍTICA.

I ÉS QUE LES DUES DARRERES CRISIS ENS HAN RECORDAT LA TRANSCENDÈNCIA I L RELLEVÀNCIA DELS GOVERNS ALHORA DE PROTEGIR LES FAMÍLIES I EL TEIXIT PRODUCTIU I LA IMPORTÀNCIA DELS SISTEMES PÚBLICS DE PENSIONS I EL SEU PROPÒSIT BASIC QUE NO ÉS ALTRA QUE **PROTEGIR ALS JUBILATS DEL RISC DE SER POBRES I GARANTIR-LOS RENDES SUFICIENTS PER A MANTENIR UN DETERMINAT NIVELL DE CONSUM DURANT LA SEVA VELLESA.**

L'EXPERIÈNCIA ESPANYOLA DEL PACTE DE TOLEDO

D'ENTRADA CAL RECORDAR QUINS SÓN ELS TRETS QUE DEFINEIXEN AL SISTEMA DE PENSIONS D'ESPANYA: ES TRACTA D'UN SISTEMA PÚBLIC, DE REPARTIMENT, DE SOLIDARITAT INTERGENERACIONAL I INTRAGENERACIONAL, CONTRIBUTIU, DE PRESTACIÓ DEFINIDA, QUE CONTEMPLA TAMBÉ UNA DIMENSIÓ NO CONTRIBUTIU I L'EXISTÈNCIA DE LA PREVISIÓ SOCIAL COMPLEMENTARIA, TANT EN LA SEVA MODALITAT D'OCUPACIÓ COM INDIVIDUAL

L' ORIGEN I CONTEXT DEL PACTE DE TOLEDO L'HEM DE SITUAR EN EL PERÍODE 1993-1995. EN UN CONTEXT DE DÈFICIT DEL SISTEMA DE SEGURETAT SOCIAL, D'ENDEUTAMENT DEL SISTEMA PER A GARANTIR EL PAGAMENT DE LES SEVES OBLIGACIONS AMB ELS PENSIONISTES I D'UN

ENORME ENFRONTAMENT PARTIDISTA SOBRE LA POLÍTICA DE PENSIONS, QUE VAREN MARCAR LA CAMPANYA ELECTORAL DEL 1993. TAMBÉ HI PESAVEN ELS FRACASSOS D'ANTERIORIS INTENTS DE REFORMA I LA VAGA GENERAL DEL 1988.

TOT PLEGAT CLAR EN UNA DIFÍCIL PERSPECTIVA DEMOGRÀFICA, EN L'HORIZZÓ A LLARG TERMINI DE LA JUBILACIÓ DELS BABBY BOOM (EN EL CAS ESPANYOL ES TRACTA DELS NASCUTS A FINALS DEL 50 I ELS PRIMERS ANYS DEL 70) , EL SOSTINGUT AUGMENT DE L'ESPERANÇA DE VIDA I LES BAIXÍSSIMES TAXES DE FECUNDITAT DE LES DONES, QUE SITUAVEN A ESPANYA COM UN DELS ESTATS MÉS ENVELLITS DURANT LES PROPERES DÈCADES

L'OBJECTIU PRINCIPAL DE LA LOGICA REFORMISTA NO ERA ALTRA QUE LA CONTENCIÓ DEL PREVISIBILE CREIXEMENT DE LA DESPESA EN PENSIONS DURANT LES SEGÜENTS DÈCADES. LA DESPESA CREIXERIA, SENSE DUBTE, PERÒ SENSE LA INTENSITAT QUE HO FARIA EN ABSÈNCIA DE REFORMES.

EL PACTE ES CONCRETA EN 15 RECOMANACIONS. EN PODEM DESTACAR ALGUNES COM SÓN LA **SEPARACIÓ DE LES FONTS DE FINANÇAMENT DE LA SEURETAT SOCIAL** (AMB EL PRINCIPI QUE LES COTITZACIONS NOMÉS HAURIEN DE PAGAR LES PENSIONS CONTRIBUTIVES) , LA **GARANTIA DEL PODER ADQUISITIU DE LES PENSIONS**, LA NECESSITAT DE REFORÇAR EL **PRINCIPI DE CONTRIBUTIVITAT** DEL SISTEMA (AMB UN AUGMENT DEL PERÍODE D'ANYS COTITZATS QUE S'UTILITZEN PER A CALCULAR LES PENSIONS) , LA CREACIÓ D'UN **FONS DE RESERVA PER ALS PERÍODES DE CRISI**, EL **PROLONGAR LA VIDA ACTIVA DELS TREBALLADORS MÉS MADURS I EL COMBATRE LES JUBILACIONS ANTICIPADES**, LA RACIONALITZACIÓ DEL SISTEMA ANANT EN LA DIRECCIÓ DE DOS GRANS REGIMS (COMPTE ALIE I COMPTE PROPI) I LA **PROMOCIÓ DELS SISTEMES COMPLEMENTARIS**.

DESPRÉS DE L'APROVACIÓ D'AQUESTES RECOMANACIONS EN EL FINAL DEL MANDAT DE FELIPE GONZÁLEZ, ACORDADES AL PARADOR DE TOLEDO, D'AQUÍ EL SEU NOM, CALIA QUE LES MATEIXES EN CONCRETessin EN UN PROJECTE DE LLEI.

QUAN EL 1996, JOSE MARIA AZNAR GUANYA LES ELECCIONS, ASSOLÍ UN ACORD EN BASE A LES RECOMANACIONS APROVADES AMB ELS SINDICATS I ORGANITZACIONS EMPRESARIALS QUE ES TRANSFORMÀ EN PROJECTE DE LLEI I QUE OBTINGUÉ UN SUPORT PARLA- MENTARI AMPLÍSSIM DURANT LA SEVA TRAMITACIÓ AL CONGRÉS. EL METODE DEL PACTE DE TOLEDO ESTAVA ESTABLERT: RECOMANACIONS DEL CONGRÉS, ACORD SOCIAL QUE DESENVOLUPA LES RECOMANACIONS, PROJECTE DE LLEI QUE CONCRETA L'ACORD SOCIAL I TRAMITACIÓ PARLAMENTÀRIA A LA RECERCA D'UNA AMPLIA MAJORIA.

LES PRIMERS RECOMANACIONS DEL 1995 JA MANDATÀREN A UNA REVISIÓ CADA CINQ ANYS DES LA SEVA IMPLEMENTACIÓ.

AIXI EL PACTE DE TOLEDO EN SEU PARLAMENTARIA HA TINGUT SUCCESSIVES EDICIONS QUE RENOVAREN ELS ACORDS ELS ANYS 2003,2011 I 2021.

AQUEST MÈTODE I ELS SEUS RESULTATS HAN TINGUT LES SEVES CRÍTiques. PER ALGUNS, EL CONSENS I L'ACORD POLÍTIC SÓN UN LIMIT I UN LLAST QUE IMPEDEIX AFRONTAR LES REFORMES MÉS AMBICIOSES I ESTRUCTURALS QUE EL SISTEMA NECESSITA. PER ALTRES, EL PACTE HA LEGITIMITAT UN AFEBLIMENT DE LA PROTECCIÓ QUE EL SISTEMA GARANTIA.

ARA BE, ENTENC QUE EL BALANÇ GLOBALMENT ÉS POSITIU. AL LLARG DELS ANYS, QUAN EL PACTE HA FUNCIONAT (ACORDS POLÍTICS I SOCIALS AMPLIS) HA PERMÈS INTRODUIR CANVIS PARAMÈTRICS SUBSTANCIALS, QUE HAN AJUDAT A CONTENIR EL CREIXEMENT DE LA DESPESA,

GARANTINT I AMPLIANT, EN ALGUNS CASOS, LA PROTECCIÓ DELS PENSIONISTES, AMB UNA ACCEPTACIÓ AMPLIA DE LA CIUTADANIA I CONSOLIDANT EL SISTEMA PUBLIC, QUE DURANT LES DARRERES CRISIS VA CONTINUAR PAGANT PUNTUALMENT LES SEVES OBLIGACIONS. QUAN LES REFORMES ABANDONAREN LA LOGICA DEL CONSENS I LES MAJORIES AMPLIES, NO HAN DURAT EN EL TEMPS I HAN DEIXAT D'ESTAR VIGENTS.

EN AQUEST SENTIT, EL VALOR DEL PACTE EN SI MATEIX I LA CONSOLIDACIÓ DEL SISTEMA PÚBLIC JA SÓN ÈXIT.

ARA BÉ, LA NECESSITAT DE CONTINUAR EN LES REFORMES, QUE ES BEN PALESA, TAMBÉ TÉ EL SEU RISC QUE ÉS LA FATIGA REFORMISTA DE LA SOCIETAT I LA POLÍTICA.

I ÉS QUE EL SISTEMA DE PENSIONS D'ESPANYA CONTINUA TENINT NECESSITAT DE MÉS REFORMES.

2 ALGUNS ELEMENTS PER AL DEBAT, QUE SON COMUNS ARREU

LA **SUFICIÈNCIA** DE LES PENSIONS FORMA PART DE LA DISCUSSIÓ SOBRE LES REFORMES A EMPRENDRE. I ÉS QUE NO PODEM OBLIDAR L'OBVIETAT QUE L'OBJECTIU PRINCIPAL DE QUALESVOL SISTEMA DE PENSIONS PUBLIC ÉS **CERCAR AL MENOR COST POSSIBLE I AMB LA MAXIMA SEGURETAT, LA MILLOR RENDA DISPONIBLE PER ALS PENSIONISTES**

EN EL CAS D'ESPANYA DES D'AQUEST PUNT DE VISTA APAREIX COM A RESTRICCIÓ DE LES REFORMES L ARTICLE 41 DE LA CONSTITUCIÓ, QUE ESTABLEIX UN CLAR MANDAT SOBRE LA NECESSITAT DE PENSIONS SUFICIENTS. I ÉS QUE TAMPOC ES POT OBVIAR QUE LES PENSIONS SÓN LA PRINCIPAL, SOVINT ÚNICA, RENDA PER AL CONSUM DE LA POBLACIÓ JUBILADA, AMB TOTS ELS EFECTES QUE AQUESTA CIRCUMSTANCIA IMPLICA A NIVELL ECONÒMIC. I EN CONTEXTOS, COM EN EL CAS ESPANYOL, ON NO EXISTEIX UNA POTENT GARANTIA DE RENDES PER A PROTEGIR LES FAMÍLIES AMB FILLS, LES PENSIONS ACABEN SENT TAMBÉ COMPLEMENT PER A LES RENDES FAMILIARS, DE FILLS I NETS. A BANDA, DE PROTEGIR DEL RISC ECONÒMIC ELS PROPIS PENSIONISTES, EL SISTEMA HA TINGUT ALTRES VIRTUTS. NO FOU MENOR DES D'AQUEST PUNT DE VISTA EL PAPER EXITÓS DELS SISTEMES DE PENSIONS DURANT LA CRISI DEL 2008-2014.

EL DEBAT SOBRE LA SUFICIÈNCIA DE LES PENSIONS ÉS TAMBE UNA DISCUSSIÓ SOBRE SI PODEM OBJECTIVAR QUÉ ÉS UNA PENSIÓ SUFICIENT. ALGUNS ESTATS, PER EXEMPLE, HAN ESTABLERT QUE LES PENSIONS HAN DE TENIR UNA DETERMINADA DE TAXA DE SUBSTITUCIÓ SOBRE EL DARRER SALARI COBRAT PER SER CONSIDERADES SUFICIENTS. O BÉ TAMBÉ ELS ESTATS HAN ESTABLERT PENSIONS MÍNIMES PER LLEI I COMPLEMENTS FINS ARRIBAR A LA PENSIÓ MINIMA O PENSIONS NO CONTRIBUTIVES PER ALS QUE NO HAN ASSOLIT LES CONDICIONS PER TENIR DRET A UNA PENSIÓ EN BASE A UNA CARRERA DE COTITZACIÓ PER TAL DE GARANTIR UNA MÍNIMA PROTECCIÓ SOCIAL. A L'ALTRA CARA DE LA MONEDA, S'HAN ESTABLERT PENSIONS MÀXIMES I TOPALLS EN LA COTITZACIÓ. UN SISTEMA SOLIDARI INTRAGENERACIONAL TÉ EN COMPTE AQUESTES QÜESTIONS.

EN AQUEST MATEIX ÀMBIT APAREIX LA DISCUSSIÓ SOBRE QUIN HA DE SER EL MECANISME D'ACTUALITZACIÓ DE LES PENSIONS. D'ENTRADA, SEMBLA EVIDENT QUE EL PRINCIPAL RISC ECONÒMIC DELS PENSIONISTES ÉS LA INFLACIÓ I QUE CAL PROTEGIR A LES PENSIONS DE LA

PERDUA DEL PODER ADQUISITIU QUE SUPOSA UNA ACTUALITZACIÓ PER SOTA L'EVOLUCIÓ DE LA INFLACIÓ. TAMBÉ SOVINT S'HA OPTAT PER VINCULAR L'ACTUALITZACIÓ DE LES PENSIONS A L'EVOLUCIÓ DELS SALARIS PER TAL QUE ELS PENSIONISTES PUGUIN PARTICIPAR DEL CREIXEMENT ECONÒMIC. TAMBÉ S'HA OPTAT PER FORMULES MIXTES DE SALARIS I PREUS O REFERÈNCIES DE PREUS TENINT EN COMPTE LES CARACTERÍSTIQUES DEL CONSUM DELS PENSIONISTES.

FINALMENT, EL DEBAT DE LA SUFICIÈNCIA NO ENS HA DE FER OBLIDAR QUE SOVINT LES PENSIONS DEL SEGON PILAR (SISTEMES OCUPACIONALS O PENSIONS PACTADES EN EL SI DE L'EMPRESA PER EMPRESARIS I TREBALLADORS) SÓN UN COMPLEMENT MOLT FONAMENTAL DE LA RENDA QUE PERCEBEN ELS PENSIONISTES I FINS I TOT EN ALGUNS ESTATS, LA RENDA PRINCIPAL.

EN QUALSEVOL CAS, EL DEBAT DE LA SUFICIÈNCIA ÉS EL DEBAT MÉS DELICAT I SENSIBLE EN TERMES SOCIALS I POLÍTICS.

L'ALTRE GRAN DISCUSSIÓ ÉS SOBRE **LA SOSTENIBILITAT**, EN EL CONTEXT DEMOGRÀFIC I ECONÒMIC QUE ABANS HEM MENCIONAT. ELS DÈFICITS DEL SISTEMA I ELS DISSENYS INADEQUATS DAVANT LES NOVES REALITATS HAN EMPÉS LES REFORMES.

L'OBJECTIU NO ÉS ALTRE QUE APLANAR EL CREIXEMENT DE LA DESPESA COM A RESULTAT DE LES JUBILACIONS DELS BOOMERS, L'AUGMENT DE L'ESPERANÇA DE VIDA I LES BAIXES TAXES DE NATALITAT SENSE COMPROMETRE L'EFICÀCIA ECONÒMICA.

PARTIM DE LA CONSIDERACIÓ QUE LA RESPOSTA AL PROBLEMA DE LA SOSTENIBILITAT NO POT DEPENDRE EXCLUSIVAMENT DELS FLUXES MIGRATORIS, NI QUE TAMPOC EXCLUSIVAMENT ELS CREIXEMENTS DE LA PRODUCTIVITAT O L'OCUPACIÓ ENS RESOLDRÀ EL PROBLEMA. **LES MIGRACIONS, L'INCREMENT DE LA PRODUCTIVITAT I L'OCUPACIÓ ENS AJUDARAN DE MANERA DECISIVA, PERÒ NO SERAN SUFICIENTS.** CALDRÀ FER, COM A MÍNIM, **AJUSTOS EN ALGUNS DELS PARÀMETRES DEL SISTEMA** PER EVITAR UN INCREMENT FUTUR DE LA DESPESA EN PENSIONS INSOSTENIBLE PER A LES FINANCES DEL PAÍS.

DES D'AQUEST PUNT DE VISTA, LA REFORMA MÉS RELLEVANT TÉ A VEURE AMB L'EDAT DE JUBILACIÓ I AMB TOTS ELS MECANISMES PER ALLARGAR LA VIDA ACTIVA DELS TREBALLADORS I RESTRINGIR LES JUBILACIONS ANTICIPADES.

RETARDAR L'EDAT LEGAL DE JUBILACIÓ I PROCURAR QUE L'EDAT REAL DE JUBILACIÓ S'ACOSTI A L'EDAT LEGAL ESTABLERTA SÓN ELS OBJECTIUS. ES TRACTA DE TENIR MÉS TEMPS COTITZANT I MENYS ANYS COBRANT LA PENSÍO.

ES TRACTA D'UNA POLÍTICA CERTAMENT IMPOPULAR I QUE A MÉS TÉ RESISTÈNCIES TANT DELS TREBALLADORS, QUE MOLT SOVINT PREFEREIXIN JUBILAR-SE ABANS DE L'EDAT LEGAL, I DELS EMPRESARIS QUE SOVINT PREFEREIXEN SUBSTITUIR TREBALLADORS MADURS AMB SALARIS MÉS ALTS, PER TREBALLADORS JOVES AMB SALARIS MENORS.

EL RETARD DE L'EDAT LEGAL DE JUBILACIÓ NECESSITA, PER UNA BANDA, GRADUALITAT EN EL TEMPS PER TAL D'IMPLEMENTAR-SE DE MANERA JUSTA. ES TRACTA QUE ELS TREBALLADORS MÉS A PROP DE LA JUBILACIÓ NO ES VEGIN AFECTATS I AQUELLS QUE N'ESTAN MÉS LLUNY TINGUIN TEMPS D'ACOMODAR-SE A LA NOVA REGULACIÓ. PERÒ TAMBÉ CAL QUE EL DISSENY DE L'EDAT LEGAL DE JUBILACIÓ SIGUI PROU FLEXIBLE PER ADAPTAR-SE A LES DIVERSES REALITATS DE LA POBLACIÓ TREBALLADORA, PARTINT DE LA CIRCUMSTÀNCIA QUE EN DETERMINADES PROFESSIONS, QUE IMPLIQUEN UN DESGAST FÍSIC CLAR, O ALTRES

CIRCUMSTÀNCIES SIMILARS, CAL INTRODUIR FORMULES QUE EVITEN SITUACIONS INJUSTES. FINALMENT, EN AQUEST ÀMBIT LES POLÍTIQUES ACTIVES D'OCUPACIÓ, LA FORMACIÓ AL LLARG DE LA VIDA LABORAL, ELS INCENTIVS AL MANTENIMENT DE LA FEINA DELS TREBALLADORS AMB MÉS EXPERIÈNCIA, LA COMPATIBILITAT ENTRE PENSIONS I FEINA I EL POSAR EN VALOR AQUESTS PERFILS PROFESSIONALS SÓN IMPRESCINDIBLES PER A TENIR ÈXIT I EFECTIVAMENT ASSOLIR L'OBJECTIU DE RETARDAR L'EDAT REAL DE JUBILACIÓ.

L'ALTRES GRAN REFORMA PER A CONTENIR LA DESPESA SOVINT TÉ A VEURE AMB EL CALCUL DE LES PENSIONS. EN ELS SISTEMES CONTRIBUTIUS DE PRESTACIÓ DEFINIDA AQUEST ELEMENT ÉS CLAU. UNA ORIENTACIÓ MÉS ESTRICTE ENTRE ALLO EFECTIVAMENT COTITZAT AL LLARG DE LA VIDA LABORAL I LA PENSIÓ QUE ES REBRÀ ÉS CLAU. ELS ANYS QUE ES TENEN EN COMPTE I COM ES VALOREN, EL TRACTAMENT DELS PERÍODES SENSE COTITZACIÓ O AMB COTITZACIONS MOLT MENORS...CONFORMEN LES ACCIONS A EMPRENDRE. AQUÍ TAMBÉ ÉS RECOMANABLE INTRODUIR GRADUALITAT I FLEXIBILITAT EN LA IMPLEMENTACIÓ PER TAL D'EVITAR SITUACIONS INJUSTES I TENIR EN COMPTE ELS PERÍODES DE CURA DE FILLS O DE PERSONES DEPENDENTS, QUE SOVINT ES CONSIDEREN COM A COTITZATS. EN CLAU DE GÈNERE AQUESTA ÉS UNA QÜESTIÓ RELLEVANT SINO VOLEM CASTIGAR A LES DONES AMB PENSIONS MÉS BAIXES.

AMB DOS LINEES, AFECTAR L'EDAT DE JUBILACIÓ I MODIFICAR ELS SISTEMES DE CALCUL DE LES PENSIONS FENT-LOS MÉS EXIGENTS, PODEN A MÉS INCORPORAR MECANISMES D'AJUSTAMENT AUTOMÀTIC DELS MATEIXOS, EN FUNCIÓ DE L'EVOLUCIÓ DE L'ESPERANÇA DE VIDA, EL DÈFICIT O EL SUPERÀVIT DEL SISTEMA, EL CREIXEMENT ECONÒMIC O LES SITUACIONS DE RECESSIÓ DE L'ECONOMIA. ES TRACTA D'EVITAR QUE LES DECISIONS DE MODIFICACIÓ D'ALGUNS DELS PARÀMETRES DEL SISTEMA ESTIGUI SOTMESES ALS COSTOS DE L'OPORTUNITAT POLÍTICA DEL MOMENT. "DESPOLITITZADA" LA DECISIÓ POT SEMBLAR MÉS ASSUMIBLE I EXPLICABLE DAVANT L'OPINIÓ PÚBLICA

DES D'AQUEST PUNT DE VISTA, EN EL CAS DE SISTEMES DE PRESTACIÓ DEFINIDA, ELS SECTORS MÉS REFORMISTES DEFENSEN L'EVOLUCIÓ CAP A SISTEMES DE D'APORTACIÓ DEFINIDA, AMB AJUSTAMENTS DERIVATS DE LA PROBABILITAT DE SUPERVIVÈNCIA I EL RENDIMENT QUE S'OBTÉ DELS RECURSOS COTITZATS ALhora DE CALCULAR LA QUANTIA INICIAL DE LES PENSIONS. LA REFORMA DE SUECIA DEL 1991 EN SERIA EL PARADIGMA D'UN MODEL HÍBRID ENTRE PRINCIPIS DE REPARTIMENT I CAPITALITZACIÓ D'AQUESTES CARACTERÍSTIQUES.

FINALMENT EN AQUEST DEBAT SOBRE ELS AJUSTOS CAL INTRODUIR TAMBÉ LA IDEA DE LA INCERTESA QUE TENIM A **LLARG TERMINI**, CIRCUMSTANCIA QUE ACONSELLA A LA PRUDÈNCIA PER TAL D'EVITAR COSTOS SEGURS ALS PENSIONISTES D'AVUI DAVANT ELS BENEFICIS INCERTS DEMÀ PER AL CONJUNT DE L'ECONOMIA I LA SOCIETAT.

LA **INFORMACIÓ I LA TRANSPARÈNCIA** HAN ESDEVIENGUT, PER ALTRA BANDA, DUES EXIGÈNCIES EN LES REFORMES DELS SISTEMES DE PENSIONS DE LES SOCIETATS MÉS AVANÇADES. PER UNA BANDA, ES TRACTA QUE ELS CIUTADANS TINGUIN TOTA LA INFORMACIÓ POSSIBLE SOBRE LA SEVA FUTURA PENSIÓ I QUE EN LA MESURA PUGUIN AJUSTAR O PRENDRE DECISIONS DE CARA AL SEU FUTUR EN L'ÀMBIT DE L'ESTALVI, DEL MOMENT DE JUBILAR-SE O INTENTAR MILLORAR LA SITUACIÓ LABORAL. AMB BONA INFORMACIÓ LES PERSONES PODEN PRENDRE DECISIONS AMB MÉS CONEIXEMENT. NO ÉS UNA QÜESTIÓ, MENOR, QUAN A MÉS, LES REFORMES QUE S'INTRODUEIXEN, EN GENERAL, HAN APLANAT LES QUANTIES DE LES PENSIONS I L'ESTALVI COMPLEMENTARI JUGA UN PAPER MÉS RELLEVANT ALhora DE GARANTIR UNA RENDA ALS PENSIONISTES. I CAL QUE TAMBÉ ELS SISTEMES DE PENSIONS

TINGUIN REGLES DE FUNCIONAMENT CLARES, ENTENEDORES I PREVISIBLES. ES TRACTA DE DONAR CONFIANÇA I SEGURETAT ALS CIUTADANS, EXIGÈNCIA MINIMA EN UNA SOCIETAT DEMOCRÀTICA I OBERTA. ELS PORTALS D'INFORMACIÓ, LES CALCULADORES QUE SIMULEN LA PENSIÓ FUTURA, EL "SOBRE TARONJA " SUEC EN SÓN ALGUNES REFERENCIES POSITIVES.

L'IMPULS A LA PREVISIÓ SOCIAL COMPLEMENTARIA, O SIGUI A L'ESTALVI COL·LECTIU O INDIVIDUAL AMB FÓRMULES DE CAPITALITZACIÓ I FONAMENTALMENT EN SISTEMES D'APORTACIÓ DEFINIDA, ESTÀ SENT IMPRESCINDIBLE EN TOTS ELS SISTEMES DE REPARTIMENT. ES TRACTA TANT DE REPARTIR RISCOS I NO POSAR TOTS ELS OUS A LA MATEIXA CISTELLA ALHORA DE GARANTIR RENDES SUFICIENTS COM TAMBÉ EL POSAR EN VALOR PER AL CONJUNT DE L'ECONOMIA LA IMPORTÀNCIA QUE TENEN ELS FONS DE PENSIONS ALHORA DE PROMOURE LES INVERSIONS. DES D'AQUEST PUNT DE VISTA HI HA UNA APSOTA CLARA PEL SEGON PILAR DEL SISTEMA PENSIONS, QUE SÓN LES DENOMINADES PENSIONS OCUPACIONALS PROMOGUDES PER LES EMPRESES I ACORDADES EN EL MARC DE LA NEGOCIACIÓ COL·LECTIVA ENTRE TREBALLADORS I EMPRESARIS. LA NEGOCIACIÓ COL·LECTIVA EN EL SI DE L'EMPRESA TÉ UN PAPER FONAMENTAL EN UN FORT DESENVOLUPAMENT D'AQUEST PILAR, DE LA MATEIXA MANERA QUE EL TÉ EL TRACTAMENT FISCAL DE LES APORTACIONS ALS PLANS DE PENSIONS. LA NECESSITAT D'IMPULSAR AQUEST ESTALVI HA FET APARÈIXER MECANISMES D'INCORPORACIÓ AUTOMÀTICA ALS PLANS DE PENSIONS, AMB OBLIGACIONS DE LES EMPRESES D'OFERIR UN PLA DE PENSIONS A TOTS ELS SEUS TREBALLADORS QUE SI NO MANIFESTEN OPOSICIÓ, AUTOMÀTICAMENT QUEDEN ADSCRITS AL CORRESPONENT PLA, AMB APORTACIONS TANT DE L'EMPRESA COM DEL TREBALLADOR. ES TRACTA D'UN MECANISME NASCUT A NOVA ZELANDA I QUE S'HA ESTÈS A ALTRES ESTATS, DE MANERA DESTACADA AL REGNE UNIT. EN UN ORDRE RELATIVAMENT SEMBLANT, LA DENOMINADA MOTXILLA AUSTRÍACA, SOBRETOT PENSADA PER A CONTENIR ELS COSTOS DE L'ACOMIADAMENT DELS TREBALLADORS, HA ESDEVINGUT UNA ALTRA REFERENCIA QUAN PARLEM DE L'IMPULS ALS SISTEMES COMPLEMENTARIS.

EN DEFINITIVA, ESTEM DAVANT D'UNA SEQUIT DE PROPOSTES REFORMISTES QUE CONFIGUREN REFORMES NO SISTÈMIQUES, PARCIAIS, QUE ENS PERMETEN EVOLUCIONAR CAP SISTEMES MIXTES I HÍBRIDS, ENTRE REPARTIMENT I CAPITALITZACIÓ, APORTACIÓ DEFINIDA I PRESTACIÓ DEFINIDA, PUBLIC I PRIVAT.

I ÉS EN QUALSEVOL CAS ELS RISCOS DEL SISTEMA DE PENSIONS SÓN ARREU MOLT EVIDENTS:

-L'IMPACTE DE L'ENVELLIMENT QUE ES DERIVA DE LA DEMOGRAFIA DELS NOSTRES TEMPS, QUE AFECTA TANT ALS SISTEMES DE REPARTIMENT COM DE CAPITALITZACIÓ

- LA NECESSITAT DE GARANTIR EL CREIXEMENT ECONÒMIC I LA CREACIÓ D'OCUPACIO, QUE SÓN CONDICIÓ NECESSÀRIA PER A LA SOSTENIBILITAT PERÒ QUE PER ELLES MATEIXES MAI SERAN SUFICIENTS PER A MITIGAR L'IMPACTE DEMOGRÀFIC. I ALHORA CALDRÀ TENIR EN COMPTE SABER GESTIONAR ELS IMPACTES DE LES CRISIS EN LES FINANCES PUBLIQUES I EN LA SOCIETAT. NO SEMPRE CREIXEREM I HAUREM DE CONTINUAR PAGANT PENSIONS EN ESCENARIS DE RESCISIÓ.

- - LA INFLACIÓ, QUE AMENAÇA EL PODER ADQUISITIU DELS PENSIONISTES.

- LES BAIXES TAXES D'INTERÈS, QUE AMENACEN ALS SISTEMES DE CAPITALITZACIÓ.

- LA INACCIÓ POLÍTICA, ATEMORIDA PELS COSTOS ELECTORALS DE LES REFORMES.

EN QUALSEVOL ELS HI DESITJO SORT I ENCERTS. TENEN UNA ENORME RESPONSABILITAT. ESTAN DAVANT D'UNA DE LES POLÍTIQUES MÉS RELLEVANTS I DETERMINANTS DE LES SOCIETAT MODERNES ON LES REFORMES SÓN IMPRESCINDIBLES, ELS RISCOS EVIDENTS PERÒ ELS BENEFICIS COL·LECTIUS TAMBÉ.

informació sobre el PACTE DE TOLEDO

<https://www.seg-social.es/wps/portal/wss/inter.net/Conocenos/DocumentacionGeneral/877>